

MATANAEV

Ročník IV.

22. 1. 2022

Číslo: 9

3. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

R.: Pán je moje svetlo a moja spása.

Mt 4, 12 - 23

Keď sa Ježiš dopyčul, že Jána uväznili, odobral sa do Galíley. Opustil Nazaret a prišiel bývať do pobrežného mesta Kafarnaum, v končinách Zabulon a Neftali, aby sa splnilo, čo povedal prorok Izaiáš: „Krajina Zabulon a krajina Neftali, na ceste k moru, za Jordánom, Galilea pohanov! Ľud bývajúci v temnotách uvidel veľké svetlo. Svetlo zažiarilo tým, čo sedeli v temnom kraji smrti.“

Od tej chvíle začal Ježiš hlásať: „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“

Keď raz kráčal popri Galilejskom mori, videl dvoch bratov, Šimona, ktorý sa volá Peter, a jeho brata Ondreja, ako spúšťajú sieť do mora; boli totiž rybármi. I povedal im: „Podďte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ Oni hneď zanechali siete a išli za ním.

Ako šiel odtiaľ ďalej, videl iných dvoch bratov, Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána, ako na lodi so svojim otcom Zebedejom opravujú siete; aj ich povolal. Oni hneď zanechali loď i svojho otca a išli za ním.

A Ježiš chodil po celej Galílei, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neduh a každú chorobu medzi ľuďom.

Liturgické čítanie z evanjelia nás kladie na štartovaciu pozíciu série úryvkov zo synoptického evanjelia podľa Matúša, ktorého sa bude nedeľná bohoslužba slova držať až do konca obdobia. Samotný úryvok sa dá rozdeliť na tri časti: dôvod prečo sa Ježiš vracia do Galiley, povolanie štyroch učeníkov a správa o Ježišom vyučovaní a uzdravovaní.

Už v prvom verši sa dozvedáme, o Ježišom presune z Júdskej púšte do Galiley. Ako dôvod je uvedená skutočnosť, že sa Ježiš dopyčul, že Jána uväznili. Zmienka o konci jeho pôsobenia nemá pravdepodobne chronologickú, ale významovú hodnotu.

Chce sa tým naznačiť, že pôsobenie Krstiteľa skončilo a začína niekto iný. Ježiš takto symbolicky berie pochodeň po svojom predchodcovi a uberá sa paradoxne do Galiley, ktorú spravoval Herodes Antipas, Jánov vrah.

Ježiš prekvapujúco neostáva v Nazarete, meste kde vyrastal ale odoberá sa do Kafarnauma, mesta na pobreží Galilejského (mora) jazera. Kafarnaum, do ktorého prišiel bývať sa odvtedy stáva jeho mestom, akosi základňou pre svoju verejnú činnosť.

Až na posledné dni života totižto synoptickí evanjelisti kladú takmer celé Ježišovo účinkovanie do oblasti Galiley a jej okolia. Vybrané mesto sa nachádzalo na hranici medzi územiaми ovládanými Herodesom Antipom a jeho bratom Filipom.

Bolo plné rybárov a mýtnikov, ktorí tvorili základ jeho prvých učeníkov. Vďaka tomu, že sa jednalo o prístav jazera, poskytovalo pre Ježiša ním tak často využívaný a rýchly lodný spôsob dopravy.

Pobrežné mesto Kafarnaum, je ďalej charakterizované, ako nachádzajúce sa na historickom území severoizraelských kmeňov Zabulon a Neftali. Toto územné vymedzenie v Ježišovej dobe už dávno nehralo rolu. Pre evanjelistu však tvorilo prepojenie na možnosť využitia ďalšieho citátu „naplnenia“ zo Starého zákona. Citovaný text: „Krajina Zabulon a krajina Neftali, na ceste k moru, za Jordánom, Galilea pohanov! Ľud bývajúci v temnotách uvidel veľké svetlo. Svetlo zažiarilo tým, čo sedeli v temnom kraji smrt,“ tvorí voľnú adaptáciu septuagintného textu z knihy proroka Izaiáša 8, 23-9,1.

Tak ako aj pri ostatných Matúšových citovaniach, nemožno význam hľadať priamo u proroka, pretože autor evanjelia využíva tradičný rabínsky spôsob exegézy, ktorý verše vytrhuje z kontextu a prispôsobuje si ich vlastnej potrebe.

Izaiáš totižto pravdepodobne vo vlastnom kontexte reaguje na historickú skutočnosť a to pádu Severného Izraelského kráľovstva.

To bolo v roku 732 pr. Kr. definitívne porazené rozpínajúcou sa Asýrskou ríšou. Tá následne z tradičného izraelského územia vysídlila veľkú časť domáceho obyvateľstva a nasťahovala tam cudzie národy, čím neskôr prispela ku vzniku „neortodoxných“ náboženských skupín, napr. Samaritáni. Tma tak predstavuje hrôzy vojny a násilia, ktoré následne ohrozovali aj prorokovu domovinu južné Júdske kráľovstvo. Svetlo v proroctve odkazuje na zázračný spásny zásah Boha v prospech vyvoleného národa.

Matúšova interpretácia textu samozrejme odráža reálie Ježišovej doby. Hoci v Galilei žil značný počet židov, považovala sa za zmiešané územie. Nachádzalo sa tu množstvo miest s helénskym (gréckym) obyvateľstvom. Samotnú Galileu obklopovali zo západu, severu a východu pohanské kraje Sýrofenície a Dekapolu. Nehovoriac o tom, že od „pravoverného“ Júdska ju oddeľovala Samária, ktorej obyvatelia boli pre svoj konkurenčný kult na hore Gerazim zo strany židov považovaní za horších od neveriacich. Dokonca ani galilejskí židia neboli často kladení na roveň s tými z Judey.

A paradoxne, v „temnom“ kraji, kde sa to len hemžilo rituálne nečistými ľuďmi, zvieratami a miestami vychádza „veľké svetlo.“ Je ním Ježiš, ktorý chce ožiariť tých, čo sedia „v temnom kraji smrti“ čiže všetkých utláčaných a pre rôzne dôvody vytlačených na okraj spoločnosti. Prichádza ako lekár, ktorý primárne lieči chorých a nie zdravých.

Toto poslanie, ako aj kontinuita na Jána Krstiteľa je zhrnutá v úvodnej programovej vete ohlasovania: „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“